

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๗ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์นำเสนอตามลำดับดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง

๔.๕ การสัมภาษณ์การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

๔.๖ ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสาน

๔.๗ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลบวค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๖๗)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๖๐	๔๓.๖
หญิง	๒๐๗	๕๖.๔
ผลรวม	๓๖๗	๑๐๐.๐
อายุ		
อายุ ๑๘-๒๕ ปี	๔๙	๑๓.๔
อายุ ๒๖-๓๕ ปี	๕๔	๑๔.๗
อายุ ๓๖-๔๕ ปี	๕๒	๑๔.๒
อายุ ๔๖-๕๕ ปี	๑๑๒	๓๐.๕
อายุ ๕๖-๖๕ ปี	๖๕	๑๗.๗
อายุ ๖๖ ปีขึ้นไป	๓๕	๙.๕
ผลรวม	๓๖๗	๑๐๐.๐
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๑๗๑	๔๖.๖
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓๙	๑๐.๖
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	๔๕	๑๒.๓
ปวส. / อนุปริญญา	๔๒	๑๑.๔
ปริญญาตรี	๕๓	๑๔.๔
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	๑๗	๔.๖
ผลรวม	๓๖๗	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑ ต่อ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	๓๐	๘.๒
ธุรกิจส่วนตัว	๔๘	๑๓.๑
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	๓๘	๑๐.๔
กสิกรรม / เกษตร	๒๘	๗.๖
ค้าขาย	๔๘	๑๓.๑
รับจ้าง	๑๔๔	๓๙.๒
นักเรียน / นักศึกษา	๓๑	๘.๕
ผลรวม	๓๖๗	๑๐๐.๐
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒๔๕	๖๖.๘
ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๗๒	๑๙.๖
ตั้งแต่ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๗	๗.๔
สูงกว่า ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๓	๖.๓
ผลรวม	๓๖๗	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๔ และเป็นชายจำนวน ๑๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๖

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๔๖-๕๕ ปีมีจำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕ รองลงมาคืออายุ ๕๖-๖๕ ปีมีจำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗ และน้อยที่สุด อายุ ๖๖ ปีขึ้นไปมีจำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๕

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๑๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖ รองลงมาอยู่ในระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔ และน้อยที่สุดระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๒ รองลงมาคืออาชีพธุรกิจส่วนตัวและค้าขาย จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑ และอาชีพอื่นๆ ได้แก่ หนายความ มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔

รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๘ รองลงมา มีรายได้ระหว่าง ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖ รายได้ระหว่าง ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔ และรายได้สูงกว่า ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๓

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ ๔.๒ - ๔.๖

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม

(n=๓๖๗)

การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. ด้านฉันทะ	๔.๑๓	๐.๕๕๓	มาก
๒. ด้านวิริยะ	๔.๐๔	๐.๕๔๙	มาก
๓. ด้านจิตตะ	๔.๑๑	๐.๕๔๔	มาก
๔. ด้านวิมังสา	๔.๐๓	๐.๕๓๓	มาก
ภาพรวม	๔.๐๘	๐.๕๙๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้างอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๘$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมด้านฉันทะ ด้านจิตตะ ด้านวิริยะ และด้านวิมังสา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๓$) ($\bar{X} = ๔.๑๑$) ($\bar{X} = ๔.๐๔$) และ ($\bar{X} = ๔.๐๓$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านฉันทะ

(n=๓๖๗)

การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. อสม.มีความพึงพอใจในหน้าที่ ที่รับผิดชอบด้วยความยินดี	๔.๑๗	๐.๖๖๙	มาก
๒. อสม.มีใจรักในการทำงานให้สำเร็จลงได้ด้วยดี	๔.๑๐	๐.๖๕๙	มาก
๓. อสม.พร้อมให้คำปรึกษาผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ	๔.๑๔	๐.๖๕๒	มาก
๔. อสม.มีความพร้อมให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพตลอดเวลา	๔.๐๙	๐.๖๙๒	มาก
ภาพรวม	๔.๑๓	๐.๕๕๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้างอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านฉันทะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อสม.มีความพึงพอใจในหน้าที่ ที่รับผิดชอบด้วยความยินดี ($\bar{X} = ๔.๑๗$) อสม.พร้อมให้คำปรึกษาผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = ๔.๑๔$) อสม.มีใจรักในการทำงานให้สำเร็จลงได้ด้วยดี ($\bar{X} = ๔.๑๐$) และ อสม.มีความพร้อมให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพตลอดเวลา ($\bar{X} = ๔.๐๙$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวักค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านจริยะ

(n=๓๖๗)

การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. อสม.มีความ پاکเพียรในหน้าที่ที่ให้แก่ผู้รับบริการด้วยความขยัน	๔.๐๘	๐.๖๔๘	มาก
๒. อสม.มีความพร้อมเสมอในการทำหน้าที่ของตนเองตลอดเวลา	๔.๐๗	๐.๖๖๗	มาก
๓. อสม.ปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ	๔.๐๓	๐.๖๗๐	มาก
๔. อสม.ประชุมปรึกษา เพื่อหาข้อผิดพลาดในหน้าที่อยู่ตลอดเวลา	๓.๙๘	๐.๖๓๓	มาก
ภาพรวม	๔.๐๔	๐.๕๔๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวักค่างอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านจริยะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อสม.มีความ پاکเพียรในหน้าที่ที่ให้แก่ผู้รับบริการด้วยความขยัน ($\bar{X} = ๔.๐๘$) อสม.มีความพร้อมเสมอในการทำหน้าที่ของตนเองตลอดเวลา ($\bar{X} = ๔.๐๗$) อสม.ปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ ($\bar{X} = ๔.๐๓$) และ อสม.ประชุมปรึกษาเพื่อหาข้อผิดพลาดในหน้าที่อยู่ตลอดเวลา ($\bar{X} = ๓.๙๘$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวักค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านจิตตะ

(n=๓๖๗)

การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. อสม.เอาใจใส่ต่อผู้รับบริการด้วยดีสม่ำเสมอ	๔.๑๖	๐.๖๓๔	มาก
๒. อสม.มีความซื่อตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่สม่ำเสมอ	๔.๐๑	๐.๖๕๔	มาก
๓. อสม.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่โดยตั้งใจทำงานด้วยจิตอาสา	๔.๑๗	๐.๖๖๑	มาก
๔. อสม.ใส่ใจในหน้าที่ประสานงานร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานด้วยดี สม่ำเสมอ	๔.๑๐	๐.๖๕๔	มาก
ภาพรวม	๔.๑๑	๐.๕๔๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวักค่างอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านจิตตะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อสม.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่โดยตั้งใจทำงานด้วยจิตอาสา ($\bar{X} = ๔.๑๗$) อสม.เอาใจใส่ต่อผู้รับบริการด้วยดีสม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๔.๑๖$) อสม.ใส่ใจในหน้าที่ประสานงานร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานด้วยดีสม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๔.๑๐$) และ อสม.มีความซื่อตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่สม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๔.๐๑$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวักค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านวิม้งสา

(n=๓๖๗)

การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. อสม.ติดตามการทำงานที่ได้รับมอบหมายพร้อมเพื่อนร่วมงานตลอดเวลา	๔.๐๔	๐.๖๓๘	มาก
๒. อสม.ติดตามข้อมูลข่าวสารจากการทำงานที่ผ่านมาสม่ำเสมอ	๔.๐๑	๐.๖๒๐	มาก
๓. อสม.รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการตลอดเวลา	๔.๐๕	๐.๖๕๗	มาก
๔. อสม.ปรับปรุงวิธีการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สม่ำเสมอ	๔.๐๓	๐.๖๒๔	มาก
ภาพรวม	๔.๐๓	๐.๕๓๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวักค่างอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านวิม้งสาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อสม.รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการตลอดเวลา ($\bar{X} = ๔.๐๕$) อสม.ติดตามการทำงานที่ได้รับมอบหมายพร้อมเพื่อนร่วมงานตลอดเวลา ($\bar{X} = ๔.๐๔$) อสม.ปรับปรุงวิธีการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๔.๐๓$) และอสม.ติดตามข้อมูลข่าวสารจากการทำงานที่ผ่านมาสม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๔.๐๑$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวกค้ำอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างน้อยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวกค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวกค้ำอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมจำแนกตามเพศ

(n=๓๖๗)

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ชาย	๑๖๐	๔.๐๖	๐.๔๘๗	๐.๕๐๐	๐.๖๑๘
หญิง	๒๐๗	๔.๐๙	๐.๕๐๑		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่าผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวกค้ำอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ ได้แก่ หญิง ($\bar{X} = ๔.๐๙$) และชาย ($\bar{X} = ๔.๐๖$) ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้างอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมจำแนกตามอายุ

(n=๓๖๗)

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.
๑๘ - ๒๕ ปี	๔๙	๓.๘๓	๐.๕๑๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๕๔	๔.๑๔	๐.๔๗๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๕๒	๔.๐๖	๐.๕๗๒
๔๖ - ๕๕ ปี	๑๑๒	๔.๑๐	๐.๔๒๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๖๕	๔.๑๑	๐.๕๑๘
๖๖ ปีขึ้นไป	๓๕	๔.๒๑	๐.๔๖๖

ตารางที่ ๔.๙ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ

(n=๓๖๗)

ค่าความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๕๑	๕	๐.๘๑๐	๓.๔๑๓**	๐.๐๐๕
ภายในกลุ่ม	๘๕.๖๙๑	๓๖๑	๐.๒๓๗		
ผลรวม	๘๙.๗๔๑	๓๖๖			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๘, ๔.๙ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวบก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) พบว่า บุคลากรที่มีอายุระหว่าง ๑๘-๒๕ ปี ๒๖-๓๕ ปี ๓๖-๔๕ ปี ๔๖-๕๕ ปี และ ๖๖ ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวบก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยวิธีหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๖๗)						
อายุ	๑๘ - ๒๕ ปี	๒๖ - ๓๕ ปี	๓๖ - ๔๕ ปี	๔๖ - ๕๕ ปี	๕๖ - ๖๕ ปี	๖๖ ปีขึ้นไป
	$\bar{X} = ๓.๘๓$	$\bar{X} = ๔.๑๔$	$\bar{X} = ๔.๐๖$	$\bar{X} = ๔.๑๐$	$\bar{X} = ๔.๑๑$	$\bar{X} = ๔.๒๑$
๑๘ - ๒๕ ปี		.๓๐๘*	.๒๓๐*	.๒๗๓*	.๒๘๗*	.๓๘๔*
๒๖ - ๓๕ ปี			.๐๗๗	.๐๓๕	.๐๒๐	.๐๗๖
๓๖ - ๔๕ ปี				.๐๔๒	.๐๕๖	.๑๕๓
๔๖ - ๕๕ ปี					.๐๑๔	.๑๑๑
๕๖ - ๖๕ ปี						.๐๙๖
๖๖ ปีขึ้นไป						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวกค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมจำแนกตามอายุ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ คือ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๒๕ ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ ๒๖ - ๓๕ ปี, ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๒๕ ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ ๓๖ - ๔๕ ปี, ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๒๕ ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ ๔๖ - ๕๕ ปี, ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๒๕ ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ ๕๖ - ๖๕ ปี และประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๒๕ ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ ๖๖ ปี ขึ้นไป

สรุป ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวกค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวกค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวกค้ำอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมจำแนกตามระดับการศึกษา

(n=๓๖๗)

	N	$\bar{X}$	S.D.
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	๑๗๑	๔.๑๓	๐.๔๓๘
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓๙	๔.๐๙	๐.๔๘๓
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	๔๕	๓.๙๕	๐.๖๑๔
ปวส. / อนุปริญญาตรี	๔๒	๓.๙๘	๐.๕๐๑
ปริญญาตรี	๕๓	๔.๐๕	๐.๕๕๓
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๗	๔.๑๘	๐.๔๖๘

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=๓๖๗)

ค่าความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๐๖	๕	๐.๓๔๑	๑.๓๙๙	.๒๒๔
ภายในกลุ่ม	๘๘.๐๓๕	๓๖๑	๐.๒๔๔		
ผลรวม	๘๙.๗๔๑	๓๖๖			

จากตารางที่ ๔.๑๑, ๔.๑๒ พบว่าผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้างอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = ๔.๑๘$) ระดับประถมศึกษา ($\bar{X} = ๔.๑๓$) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{X} = ๔.๐๙$) ระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = ๔.๐๕$) ระดับปวส./อนุปริญญา ($\bar{X} = ๓.๙๘$) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ($\bar{X} = ๓.๙๕$) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวัก้างอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมจำแนกตามอาชีพ

(n=๓๖๗)

อาชีพ	N	$\bar{X}$	S.D.
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๓๐	๔.๑๐	๐.๔๔๔
ธุรกิจส่วนตัว	๔๘	๔.๑๕	๐.๓๙๔
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	๓๘	๔.๑๑	๐.๕๑๓
กสิกรรม/เกษตร	๒๘	๓.๙๖	๐.๓๓๖
ค้าขาย	๔๘	๔.๐๕	๐.๔๕๑
รับจ้าง	๑๔๔	๔.๑๑	๐.๕๕๑
นักเรียน/นักศึกษา	๒๖	๓.๗๙	๐.๕๒๒
อื่นๆ	๕	๔.๑๓	๐.๔๔๐

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๖๗)

ค่าความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๓.๑๕๕	๗	๐.๔๕๑	๑.๘๖๙	.๐๗๔
ภายในกลุ่ม	๘๖.๕๘๖	๓๕๙	๐.๒๔๑		
ผลรวม	๘๙.๗๔๑	๓๖๖			

จากตารางที่ ๔.๑๓,๔.๑๔ พบว่าผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวัก้างอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอาชีพ ได้แก่ อาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X}$ = ๔.๑๕) อาชีพอื่นๆ ($\bar{X}$ = ๔.๑๓) อาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน ($\bar{X}$ = ๔.๑๑) อาชีพรับจ้าง ($\bar{X}$ = ๔.๑๑) อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}$ = ๔.๑๐) อาชีพค้าขาย ($\bar{X}$ = ๔.๐๕) อาชีพกสิกรรม/เกษตร ($\bar{X}$ = ๓.๙๖) และอาชีพนักเรียน

/นักศึกษา ($\bar{X} = 3.79$) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้างอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n=๓๖๗)

	N	$\bar{X}$	S.D.
รายได้ต่อเดือน			
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒๔๕	๔.๐๙	๐.๕๐๐
ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท	๗๒	๔.๐๒	๐.๔๙๘
ตั้งแต่ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๒๗	๓.๙๙	๐.๔๙๔
สูงกว่า ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๓	๔.๑๖	๐.๔๒๘

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n=๓๖๗)

ค่าความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๗๑	๓	๐.๒๒๔	๐.๙๑๑	.๔๓๖
ภายในกลุ่ม	๘๙.๐๗๐	๓๖๓	๐.๒๔๕		
ผลรวม	๘๙.๗๔๑	๓๖๖			

จากตารางที่ ๔.๑๕, ๔.๑๖ พบว่าผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้างอำเภอสันกำแพง จังหวัด

เชียงใหม่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ได้แก่ รายได้ต่อเดือนสูงกว่า ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ($\bar{X} = ๔.๑๖$) รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๔.๐๙$) รายได้ต่อเดือนตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐–๑๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๔.๐๒$) และรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ ๑๕,๐๐๑–๒๐,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๓.๙๙$) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๗ ตารางสรุปสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน ที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	การทดสอบ		sig.	ผลการ ทดสอบ
			ค่า t	ค่า F		
๑	เพศ	การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม	๐.๕๐๐	-	๐.๖๑๘	ปฏิเสธ
๒	อายุ	การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม	-	๓.๔๑๓	๐.๐๐๕	ยอมรับ
๓	ระดับ การศึกษา	การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม	-	๑.๓๙๙	๐.๒๒๔	ปฏิเสธ
๔	อาชีพ	การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม	-	๑.๘๖๙	๐.๐๗๔	ปฏิเสธ
๕	รายได้ต่อ เดือน	การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม	-	๐.๙๑๑	๐.๔๓๖	ปฏิเสธ

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานที่ ๒ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัย ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานที่ ๑,๓,๔ และ ๕ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลบวัก้าง

๔.๔.๑ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านฉันทะ

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม ผู้ตอบส่วนมากระบุปัญหาในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านฉันทะ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านฉันทะ

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑	ชาวบ้านบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ไม่ค่อยให้ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของ อสม.	๖๘
๒	อสม. บางคนไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง	๒๑
๓	มีการปฏิบัติงานในวันธรรมดาทำให้เกิดความยุ่งยาก เพราะต้องไปทำงานรับจ้างรายวัน	๑๕
๔	ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากหน่วยงานของท้องถิ่น	๙

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านฉันทะ จำนวนมากเกี่ยวกับชาวบ้านบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ไม่ค่อยให้ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของ อสม. รองลงมาคือ อสม.บางคนไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีการปฏิบัติงานในวันธรรมดาทำให้เกิดความยุ่งยาก เพราะต้องไปทำงานรับจ้างรายวัน และไม่ได้รับการเอาใจใส่จากหน่วยงานของท้องถิ่น

**๔.๔.๒ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลัก
อิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านฉันทะ**

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม ผู้ตอบส่วนมากมีข้อเสนอแนะในการ
ปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง
ในด้านฉันทะ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้

**ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลัก
อิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านฉันทะ**

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑	ผู้นำท้องถิ่นควรกระตุ้นชาวบ้านให้ความร่วมมือกับ อสม.ในการ ทำงาน และให้ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของ อสม.	๖๘
๒	จัดให้มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ อสม. ให้ยอมรับในการเปลี่ยนแปลง	๒๑
๓	จัดให้มีการปฏิบัติงานในวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์	๑๕
๔	หน่วยงานของท้องถิ่นควรให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการทำงาน ของ อสม.	๙

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการ
ปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง
ในด้านฉันทะจำนวนมากเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่นควรกระตุ้นชาวบ้านให้ความร่วมมือกับ อสม.
ในการทำงาน และให้ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของ อสม. รองลงมาคือจัดให้มีการปรับเปลี่ยน
ทัศนคติ อสม. ให้ยอมรับในการเปลี่ยนแปลง จัดให้มีการปฏิบัติงานในวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์
และหน่วยงานของท้องถิ่นควรให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการทำงานของ อสม.

๔.๔.๓ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวค่างในด้านวิริยะ

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม ผู้ตอบส่วนมากระบุปัญหาในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวค่าง ในด้านวิริยะ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวค่าง ในด้านวิริยะ

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑	อสม.ยังทำงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น ยังเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานอยู่มาก	๕๐
๒	อสม.บางคนยังไม่มีความพร้อมในการที่จะเข้ามาทำงานเพื่อรับใช้ประชาชน	๓๕
๓	อสม.ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อพี่น้องประชาชนด้วยจิตอาสา ยังมีการเรียกรับผลประโยชน์	๒๒
๔	อสม.มีเวลาในการทำงานไม่เต็มที่	๑๒

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวค่างในด้านวิริยะจำนวนมากเกี่ยวกับ อสม.ยังทำงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น ยังเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานอยู่มาก รองลงมาคือ อสม.บางคนยังไม่มีความพร้อมในการที่จะเข้ามาทำงานเพื่อรับใช้ประชาชน อสม.ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อพี่น้องประชาชนด้วยจิตอาสา ยังมีการเรียกรับผลประโยชน์ และอสม.มีเวลาในการทำงานไม่เต็มที่

๔.๔.๔ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลัก อิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวγκ้าง ในด้านวิริยะ

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม ผู้ตอบส่วนมากมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวγκ้าง ในด้านวิริยะ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวγκ้าง ในด้านวิริยะ

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการอบรมให้กับ อสม.ในเรื่องของ ขอบข่ายงานที่ต้องรับผิดชอบ การปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง	๖๖
๒	ควรมีการคัดเลือก อสม.ที่พร้อมจะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่	๔๒
๓	จัดระบบการทำงานของ อสม.แต่ละท้องที่ให้ลงตัวทั้งเรื่องของการ ทำงานเพื่อส่วนรวมและเรื่องส่วนตัว	๒๐

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวγκ้าง ในด้านวิริยะจำนวนมากเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการอบรมให้กับ อสม.ในเรื่องของขอบข่ายงานที่ต้องรับผิดชอบ การปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง รองลงมาคือควรมีการคัดเลือก อสม.ที่พร้อมจะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ และควรจัดระบบการทำงานของ อสม.แต่ละท้องที่ให้ลงตัวทั้งเรื่องของการทำงานเพื่อส่วนรวมและเรื่องส่วนตัว

๔.๔.๕ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้างในด้านจิตตะ

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม ผู้ตอบส่วนมากระบุปัญหาในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านจิตตะ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านจิตตะ

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑	อสม.ขาดความเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการ	๕๑
๒	ประชาชนไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสุขภาพของตนเองและไม่ให้ความร่วมมือกับ อสม.เท่าที่ควร	๒๓

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านจิตตะจำนวนมากเกี่ยวกับอสม.ขาดความเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการ รองลงมาคือประชาชนไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสุขภาพของตนเองและไม่ให้ความร่วมมือกับ อสม.เท่าที่ควร

**๔.๔.๖ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลัก
อิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านจิตตะ**

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม ผู้ตอบส่วนมากมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านจิตตะ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านจิตตะ

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามและกำกับดูแลการทำงานของ อสม. โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของผู้รับบริการ	๕๑
๒	หน่วยงานของรัฐควรให้ความรู้แก่ประชาชนโดยให้เห็นความสำคัญของ อสม.ในการทำงาน	๒๓

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านจิตตะจำนวนมากเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามและกำกับดูแลการทำงานของ อสม. โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของผู้รับบริการ และหน่วยงานของรัฐควรให้ความรู้แก่ประชาชนโดยให้เห็นความสำคัญของ อสม.ในการทำงาน

๔.๔.๗ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้างในด้านวิม้งสา

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม ผู้ตอบส่วนมากระบุปัญหาในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านวิม้งสา ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านวิม้งสา

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑	ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือกับ อสม.เท่าที่ควร	๒๓
๒	อสม.บางท่านยังขาดการรับฟังปัญหาของประชาชน	๑๖
๓	ประชาชนบางกลุ่มไม่ค่อยเชื่อมั่นในการทำงานของ อสม.	๑๑
๔	เวลาทำงานของ อสม.มีน้อยและงานเยอะจึงค่อนข้างจะไม่มีเวลาประเมินการทำงาน	๙

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวัก้าง ในด้านวิม้งสาจำนวนมากเกี่ยวกับประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือกับ อสม.เท่าที่ควร รองลงมาคือ อสม.บางท่านยังขาดการรับฟังปัญหาของประชาชน ประชาชนบางกลุ่มไม่ค่อยเชื่อมั่นในการทำงานของ อสม. และเวลาทำงานของ อสม.มีน้อยและงานเยอะจึงค่อนข้างจะไม่มีเวลาประเมินการทำงาน

**๔.๔.๘ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลัก
อิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวค่าง ในด้านวิม้งสา**

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม ผู้ตอบส่วนมากมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวค่าง ในด้านวิม้งสา ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวค่าง ในด้านวิม้งสา

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้แก่ประชาชนในการปฏิบัติงานของ อสม. เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน	๒๓
๒	จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ อสม. ในการรับฟังปัญหาจากประชาชนเพื่อนำมาปรับใช้ในการทำงาน	๑๖
๓	จัดให้มีการอบรมเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่	๑๑
๔	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการประเมินการทำงานของ อสม.	๙

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลบวค่าง ในด้านวิม้งสาจำนวนมากเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้แก่ประชาชนในการปฏิบัติงานของ อสม. เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน รองลงมาคือจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ อสม. ในการรับฟังปัญหาจากประชาชนเพื่อนำมาปรับใช้ในการทำงาน จัดให้มีการอบรมเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการประเมินการทำงานของ อสม.

๔.๕ การสัมภาษณ์การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลที่น่าสนใจได้นำมาเสนอได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวน ๙ ท่าน ผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย

๑. พระครูอดุล จันทโชติ	เจ้าคณะตำบลบวัก้าง
๒. พระครูสมุห์มงคล ฐิตมงคล	เลขาเจ้าคณะตำบล/เจ้าอาวาสวัดป่าตาล
๓. นายวิทยา ประสงค์ทรัพย์	นายกเทศมนตรีตำบลบวัก้าง
๔. นายสมฤทธิ์ กันทาแปง	ผู้ใหญ่บ้านบ้านร้อยพร้อม
๕. นายศุภชัย อธิมา	หัวหน้ากองสาธารณสุข
๖. นายกิ่งก้าน ลือชา	ประธาน อสม. ตำบลบวัก้าง
๗. นางวิลาวัลย์ สังข์มูล	ผู้อำนวยการ รพ.สต.บ้านป่าตาล
๘. นายชาติ ใจคำปัน	สมาชิกสภาเทศบาล
๙. นายสมเจต คำแสง	สมาชิกสภาเทศบาล

ผลการวิจัยพบว่า

๔.๕.๑ การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านฉันทะ

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยใช้หลักฉันทะในการปฏิบัติงาน โดยการปฏิบัติงานจะสำเร็จตามเป้าหมายต้องอยู่บนพื้นฐานความพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขเอง^๑ “...จะต้องมีความตั้งใจ มีใจรักจึงได้เข้ามาเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข...”^๒ “...มีใจรักในงานพอใจที่จะดำเนินงานสาธารณสุขให้เป็นผลสำเร็จ พอใจในงานที่ทำ รักงานและรักจุดมุ่งหมายของงาน...”^๓ “...หากอาสาสมัครสาธารณสุขพอใจ รักงานและเห็นความสำคัญของงานแล้วก็จะเกิดความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ...”^๔ “...มีการวางแผนการดำเนินงานด้านสาธารณสุขเพื่อทำให้งานทางสาธารณสุขสำเร็จผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้...”^๕ “...มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขที่ได้รับ

^๑ สัมภาษณ์ พระครูอดุล จันทโชติ, เจ้าคณะตำบลบวัก้าง, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^๒ สัมภาษณ์ พระครูสมุห์มงคล ฐิตมงคล, เลขาเจ้าคณะตำบล/เจ้าอาวาสวัดป่าตาล, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^๓ สัมภาษณ์ นายวิทยา ประสงค์ทรัพย์, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบวัก้าง, ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^๔ สัมภาษณ์ นายสมฤทธิ์ กันทาแปง, ผู้ใหญ่บ้านร้อยพร้อม, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^๕ สัมภาษณ์ นายศุภชัย อธิมา, หัวหน้ากองสาธารณสุข, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

มอบหมายได้เข้าใจ ตั้งใจในการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผล...”^๖ “...ความเอาใจใส่ให้ความสนใจหรือให้ความสำคัญทำให้ตัวอาสาสมัครสาธารณสุขเองมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน แล้วตัวอาสาสมัครสาธารณสุขก็จะปฏิบัติงานอย่างจริงจัง มีความสุข มีจิตอาสาที่จะบริการให้ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งจะพัฒนาการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ได้มอบหมายให้ดียิ่งขึ้น...”^๗ “...การทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุขต้องทำด้วยจิตอาสา มีความพึงพอใจมากที่ต้องทำความช่วยเหลือชุมชนให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ชุมชนมีความเข้มแข็ง...”^๘ “...อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นประชาชนคนธรรมดาที่ยังคงอยู่ในโลกแห่งการสมมุติ ดังนั้นคนที่ทำงานด้วยใจรักจริงๆ พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองให้ทำในสิ่งที่รักดียิ่งๆ ขึ้นไปมีประมาณ ๗๐ %...”^๙

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยใช้หลักฉันทะในการปฏิบัติงานต้องอยู่บนพื้นฐานความพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขเอง มีความตั้งใจ มีใจรักในงานพอใจที่จะดำเนินงานสาธารณสุขให้เป็นผลสำเร็จ หากอาสาสมัครสาธารณสุขพอใจ รักงานและเห็นความสำคัญของงานแล้ว ก็จะเกิดความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความเป็นจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือหมู่บ้าน / ชุมชนของตนเอง

๔.๕.๒ การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวักค่าง อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านวิริยะ

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยใช้หลักวิริยะในการปฏิบัติงาน โดยการปฏิบัติงานต้องมีความขยันหมั่นเพียรเป็นอย่างมาก โดยไม่หวังค่าตอบแทนและต้องมีความอดทนงานจึงจะสำเร็จ^{๑๐} “...อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไม่ทอดทิ้ง แม้ได้ค่าตอบแทนมาน้อยนิด ซึ่งหมายความว่าทุกคนมีจิตอาสาอย่างแท้จริง...”^{๑๑} “...นอกจากจะมีความเพียร ความตั้งใจแล้วต้องอาศัยความพยายามของตัวอาสาสมัครสาธารณสุขเองจึงจะทำให้งานสำเร็จ...”^{๑๒} “...โดยเฉพาะงานที่จะต้องใช้เวลาในการทำงานติดต่อกันเป็นเวลานาน หรือมีความยุ่งยาก งานจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความเพียรพยายาม...”^{๑๓} “...หากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความพอใจในงานแต่ขาดความเพียรพยายาม งานที่ทำก็ไม่

^๖ สัมภาษณ์ นายกิ่งก้าน ลือชา, ประธาน อสม. ตำบลบวักค่าง, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^๗ สัมภาษณ์ นายสุชาติ ใจคำปัน, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบวักค่าง, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^๘ สัมภาษณ์ นายสมเจต คำแสง, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบวักค่าง, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^๙ สัมภาษณ์ นางวิลาวัลย์ สังข์มูล, ผู้อำนวยการ รพ.สต.บ้านป่าตาล, ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายชาติ ใจคำปัน, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบวักค่าง, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายสมเจต คำแสง, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบวักค่าง, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระครูอดุล จันทโชติ, เจ้าคณะตำบลบวักค่าง, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายวิทยา ประสงค์ทรัพย์, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบวักค่าง, ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

สามารถประสบผลสำเร็จได้...”^{๑๔} “...เมื่อพบเจอกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานก็ต้องอาศัยความเพียรในการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบในการทำงาน...”^{๑๕} “...ในการทำงานถ้าทำด้วยความเพียรผู้ปฏิบัติงานจะทุ่มเทกำลังเต็มความสามารถเพื่อให้การทำงานบังเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้...”^{๑๖} “...และความขยันหมั่นเพียรถือเป็นคุณสมบัติที่ติดตัวมาของแต่ละคนไม่เท่ากัน บางคนมีความเพียรพยายามมาก บางคนมีความเพียรพยายามน้อย แต่สามารถฝึกฝนได้ด้วยการสร้างนิสัยไม่หยุดนิ่ง ทำงานตลอดเวลา...”^{๑๗} “...แม้งานเราจะเสร็จแล้วก็ตามแต่เรายังสามารถช่วยงานเพื่อนอาสาสมัครสาธารณสุขคนอื่นต่อไป ทำงานให้เต็มความสามารถของตนเอง...”^{๑๘}

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยใช้หลักวิริยะในการปฏิบัติงานต้องมีความขยันหมั่นเพียรเป็นอย่างมาก มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและยังต้องอาศัยความพยายามของตัวเองอาสาสมัครสาธารณสุขเองจึงจะทำให้งานสำเร็จ เมื่อพบเจอกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานก็ต้องอาศัยความเพียรในการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบในการทำงาน เพื่อให้การทำงานบังเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

๔.๕.๓ การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านจิตตะ

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยใช้หลักจิตตะในการปฏิบัติงาน โดยการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติงานอย่างเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ซึ่งความเอาใจใส่นี้จะทำให้งานสาธารณสุขเกิดประสิทธิผล^{๑๙} “...ความเอาใจใส่เป็นการเพิ่มความละเอียดถี่ถ้วนในการทำงานและมีจิตใจจดจ่อทำงานอย่างจริงจัง...”^{๒๐} “...มีสติและมีสมาธิ ไม่ปล่อยใจให้ล่องลอยเพราะอาจทำให้งานที่เราทำเกิดความผิดพลาดได้...”^{๒๑} “...ความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานจะทำให้ตัวอาสาสมัครสาธารณสุขเองมีการพัฒนาตนเอง

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์มงคล ฐิตมงคล, เลขาเจ้าคณะตำบล/เจ้าอาวาสวัดป่าตาล , ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายศุภชัย อธิมา, หัวหน้ากองสาธารณสุข, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายสมฤทธิ์ กันทาแปง, ผู้ใหญ่บ้านร้อยพร้อม, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายกิ่งกาน ลือชา, ประธาน อสม. ตำบลบวัก้าง, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นางวิลาวัลย์ สังข์มูล, ผู้อำนวยการ รพ.สต.บ้านป่าตาล, ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๙} สัมภาษณ์ พระครูอดุล จันทโชติ, เจ้าคณะตำบลบวัก้าง, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายสมฤทธิ์ กันทาแปง, ผู้ใหญ่บ้านและประธาน อสม.บ้านป่าตาล, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์มงคล ฐิตมงคล, เลขาเจ้าคณะตำบล/เจ้าอาวาสวัดป่าตาล , ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

โดยการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมในงาน พัฒนางานคือจะทำให้งานที่ทำสำเร็จมีคุณภาพ...”^{๒๒}
 “...อาสาสมัครสาธารณสุขที่ดีต้องเอาใจใส่ ติดตามการดำเนินงานอย่างจริงจังโดยไม่ใส่ใจถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ...”^{๒๓} “...นอกจากนี้ยังต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีสมาธิแน่วแน่ หนักแน่น ไม่คิดเล็กคิดน้อยเพราะตัวต้องทำงานรับใช้ชุมชน คิดเฉพาะเรื่องใหญ่ๆ ทำสิ่งต่างๆ ให้ดีที่สุดเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี...”^{๒๔} “...ทุกวันนี้อาสาสมัครสาธารณสุขที่ทำงานไม่ได้คิดถึงค่าตอบแทนแต่ตั้งใจทำงานปฏิบัติหน้าที่และอบรมหาความรู้เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”^{๒๕} “...อาสาสมัครสาธารณสุขมีจิตตะมีความตั้งใจเอาใจใส่ฝึกฝนในการปฏิบัติงาน ด้วยความที่อาสาสมัครสาธารณสุขมีการปฏิบัติงานในหน้าที่ส่วนรวมหลายอย่างในตัวเอง คนที่มีจิตฝึกฝนในงานสาธารณสุขก็มีน้อยสังเกตได้จากการพัฒนาตนเองด้านสุขภาพ...”^{๒๖} “...ดังนั้นอาสาสมัครสาธารณสุขเมื่อเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ต้องมีจิตใจที่แน่วแน่ เอาใจใส่และตั้งใจปฏิบัติงานอย่างดีที่สุด...”^{๒๗}

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยใช้หลักจิตตะในการปฏิบัติงานจะต้องมีการปฏิบัติงานอย่างเอาใจใส่อย่างยิ่ง เพิ่มความละเอียดถี่ถ้วนในขณะทำงานและมีจิตใจจดจ่อทำงานอย่างจริงจังและยังต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีสมาธิแน่วแน่ หนักแน่น ไม่คิดเล็กคิดน้อยเพราะตัวต้องทำงานรับใช้ชุมชน คิดเฉพาะเรื่องใหญ่ๆ ทำสิ่งต่างๆ ให้ดีที่สุดเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

๔.๕.๔ การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวักค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านวิม้งสา

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยใช้หลักวิม้งสาในการปฏิบัติงาน โดยการปฏิบัติงานควรทำงานโดยใช้สติ คิดพิจารณาวางแผน คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงเพื่อจัดการดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้น^{๒๘} “...ควรมีการไต่ตรองตรวจตราซึ่งมีความสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จเกิดประสิทธิผล...”^{๒๙} “...การปฏิบัติงานที่มีการไต่ตรองมาก่อนหมายถึงกระบวนการทำงานที่ได้รับ

^{๒๒} สัมภาษณ์ นายวิทยา ประสงค์ทรัพย์, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบวักค่าง, ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายสมฤทธิ์ กันทาแปง, ผู้ใหญ่บ้านร้อยพร้อม, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายศุภชัย อธิมา, หัวหน้ากองสาธารณสุข, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายสมเจต คำแสง, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบวักค่าง, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นางวิลาวัลย์ สังข์มูล, ผู้อำนวยการ รพ.สต.บ้านป่าตาล, ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นายชาติ ใจคำปัน, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบวักค่าง, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระครูสมุห์มงคล ฐิตมงคล, เลขาเจ้าคณะตำบล/เจ้าอาวาสวัดป่าตาล, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระครูอดุล จันทโชติ, เจ้าคณะตำบลบวักค่าง, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

การตรวจสอบอย่างดีแล้ว...”^{๓๐} “...การปฏิบัติงานหากมีกระบวนการไต่ตรง ตรวจสอบ ก็เป็นการทำงานที่วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน...”^{๓๑} “...ควรใช้ปัญญาดำเนินงานโดยตรวจสอบข้อดีข้อเสีย ข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคและหาวิธีแก้ไขอย่างมีเหตุผล...”^{๓๒} “...การไต่ตรงตรวจสอบตรายังเป็นการค้นหาจุดอ่อน จุดแข็งในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นคน เครื่องมือ เมื่อพบจุดที่ต้องแก้ไขจะได้แก้ไขได้ถูกต้อง...”^{๓๓} “...อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนต้องใช้สติปัญญาของตัวเองเป็นที่ตั้ง รับรู้ปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหานั้นๆ ให้สำเร็จไปด้วยดี...”^{๓๔} “...นอกจากนี้อาสาสมัครสาธารณสุขต้องทำงานกันเป็นทีม มีการรับรู้ปัญหาร่วมกันและช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ...”^{๓๕} “...นอกจากนี้ยังต้องใคร่ครวญหาเหตุผล การตรวจสอบข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานก็มีเป็นส่วนน้อยสาเหตุอาจเป็นเพราะว่าการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นงานชุมชนงานมวลชน จึงต้องใช้ความสามัคคีมากกว่าปัญหา...”^{๓๖}

จากคำกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยใช้หลักวิมิงสาในการปฏิบัติงานควรทำงานโดยใช้สติคิดพิจารณาวางแผน คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงเพื่อจัดการดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ควรใช้ปัญญาดำเนินงานโดยตรวจสอบข้อดีข้อเสีย ข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคและหาวิธีแก้ไขอย่างมีเหตุผลต้องและต้องทำงานกันเป็นทีม มีการรับรู้ปัญหาร่วมกันและช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ

๔.๖ ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสาน

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านฉันทะ พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขมีความพึงพอใจในหน้าที่ที่รับผิดชอบด้วยความยินดี (X ๔.๑๗ = มาก) และเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมก็พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้อง

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายวิทยา ประสงค์ทรัพย์, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบวกค้าง, ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายศุภชัย อธิมา, หัวหน้ากองสาธารณสุข, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นายสมฤทธิ์ กันทาแปง, ผู้ใหญ่บ้านร้อยพร้อม, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายกิ่งก้าน ลือชา, ประธาน อสม. ตำบลบวกค้าง, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นายชาติ ใจคำปัน, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบวกค้าง, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายสมเจต คำแสง, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบวกค้าง, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๓๖} สัมภาษณ์ นางวิลาวัลย์ สังข์มูล, ผู้อำนวยการ รพ.สต.บ้านป่าตาล, ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

กับข้อมูลเชิงปริมาณโดยกล่าวว่า อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนต้องมีความตั้งใจ มีใจรักในงาน พอใจที่จะทำงาน เกิดความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานจะทำให้การดำเนินงานสาธารณสุขประสบผลสำเร็จ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวักค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่ ด้านวิริยะ พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขมีความพึงพอใจในหน้าที่ที่ให้แก่ผู้รับบริการ ด้วยความขยัน ($\bar{x}$ ๔.๐๘ = มาก) และเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมก็พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณโดยกล่าวว่า อาสาสมัครสาธารณสุขต้องมีความขยันหมั่นเพียรเป็น อย่างมาก โดยไม่หวังค่าตอบแทนและต้องมีความอดทนงานจึงจะสำเร็จ อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่ท้อถอย แม้ได้ค่าตอบแทนมา น้อยนิด ซึ่งหมายความว่าทุกคนมีจิตอาสาอย่างแท้จริง นอกจากจะมีความเพียร ความตั้งใจแล้วต้อง อาศัยความพยายามของตัวอาสาสมัครสาธารณสุขเองจึงจะทำให้งานสำเร็จ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวักค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่ ด้านจิตตะ พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่โดยตั้งใจทำงานด้วย จิตอาสา ($\bar{x}$ ๔.๑๗ = มาก) และเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมก็พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณโดยกล่าวว่าอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนมีการปฏิบัติงานอย่างเอาใจ ใส่อย่างยิ่ง ทุกวันนี้อาสาสมัครสาธารณสุขที่ทำงานไม่ได้คิดถึงค่าตอบแทนแต่ตั้งใจทำงานปฏิบัติ หน้าที่และอบรมหาความรู้เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลวักค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่ ด้านวิมังสา พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ ตลอดเวลา ($\bar{x}$ ๔.๐๕ = มาก) และเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมก็พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณโดยกล่าวว่า อาสาสมัครสาธารณสุขควรทำงานโดยใช้สติ คิดพิจารณาวางแผน คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงเพื่อจัดการดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ควร ตรวจสอบข้อดีข้อเสีย ข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคและหาวิธีแก้ไขอย่างมีเหตุผล

๔.๗ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ ๔.๑ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย แสดงให้เห็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค่าง อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นการบ่งชี้ถึงการปฏิบัติงานของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับหนึ่ง ซึ่งในก่อนหน้านี้ อาจยังไม่มีมีการประยุกต์ใช้หลัก อิทธิบาทธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน แต่เมื่อหากมีการนำหลักธรรมนี้เข้ามาประยุกต์ใช้แล้วย่อมก่อให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในระดับที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค่าง อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จากการวิจัยแล้วสามารถบ่งชี้ถึงแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานได้โดยการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเข้ามาปรับใช้ได้อย่างชัดเจนผ่านหลักฉันท์ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ดังแผนภาพที่ ๔.๑ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านฉันท์ มีรูปแบบการปฏิบัติงานคือ การมีความพึงพอใจในหน้าที่ มีใจรักในงานที่ทำ และพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการด้านสาธารณสุขตลอดเวลา ถือเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของการเป็นอสาสมัครสาธารณสุข เพราะคำว่าอสาสมัครจะต้องมีใจรักในสิ่งที่ทำ ไม่หวังผลตอบแทน มีจิตอาสาทำเพื่อส่วนรวม

การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค่าง อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านวิริยะ เป็นสิ่งที่ต่อเนื่องมาจากด้านฉันท์ กล่าวคือ วิริยะนั้นเป็นความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงาน จากการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านวิริยะ มีรูปแบบการปฏิบัติงานคือ มีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน มีความอดทน พร้อมทั้งจะปรับปรุงพัฒนาตนเองอยู่เสมอ งานสาธารณสุขบางงานอาจจะต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานติดต่อกันเป็นเวลานานหรือมีความยุ่งยาก งานจะสำเร็จลงได้ก็ต้องอาศัยความเพียร ความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงาน

การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค่าง อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านจิตตะ เป็นสิ่งที่ต่อเนื่องมาจากด้านวิริยะ กล่าวคือ จิตตะเป็นการเอาใจใส่ และรับผิดชอบในการทำงาน จากการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านจิตตะ มีรูปแบบการปฏิบัติงานคือ ทำงานด้วยจิตอาสา เอาใจใส่ต่องานที่ทำ และการประสานงานร่วมมือกันกับเพื่อนร่วมงานเสมอมา เพราะความเอาใจใส่ จะทำให้งานเกิดประสิทธิผล ความเอาใจใส่เป็นการเพิ่มความละเอียดถี่ถ้วนในขณะทำงานและมีจิตใจต่องานอย่างจริงจัง และมีความรับผิดชอบทำงานนั้นๆ ให้ประสบผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบวกค่าง อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านวิมังสา เป็นสิ่งที่ต่อเนื่องมาจาก

ด้านจิตตะ กล่าวคือ วิมังสาเป็นการทบทวนในสิ่งที่คิดที่ท่าจากการทำงาน จากการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านวิมังสา มีรูปแบบการปฏิบัติงานคือ รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ ตรวจสอบข้อดี ข้อเสีย ข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค และนำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างมีเหตุและผลเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้นแล้ว การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมนั้น เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง เพราะเป็นการทำงานด้วยความรักความพอใจในงานที่ทำ ความรักความพอใจในงานที่ทำจะก่อให้เกิดความวิริยะพากเพียร มุ่งมั่นและทุ่มเทให้กับการทำงาน ซึ่งการทำงานด้วยความพากเพียรนั้นจะต้องมีความตั้งใจ ความเอาใจใส่ในการทำงาน และที่สำคัญต้องมีการพิจารณาไตร่ตรองการทำงานอย่างรอบคอบอยู่เสมอจึงจะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ หลักอิทธิบาทธรรมจึงเป็นหลักแห่งการสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง